

Dan Udilă Friedman

A treisprezecea stea

Tribul pierdut al Israelului

NICULESCU fiction

CUPRINS

AL TREISPREZECELEA TRIB: ORIGINILE ASCUNSE ALE POPORULUI ROM.....	7
CUVÂNT-ÎNAINTE.....	12
O CARTE CARE INVITĂ LA REFLECȚIE.....	14
O ALTĂ INTRODUCERE	16
PARTEA I – Cântecul din pragul morții	19
PARTEA A II-A – Umbrele Frăției	35
PARTEA A III-A – Roata care cântă.....	57
PARTEA A IV-A – Pergamentul care respiră.....	77
PARTEA A V-A – Undele lăutarilor	97
PARTEA A VI-A – Umbra care scrie	115
PARTEA A VII-A – Judecata focului	133
PARTEA A VIII-A – Marea care nu uită.....	153
PARTEA A IX-A – Umbra mamei	173
PARTEA A X-A – Nodul din Palermo.....	193
PARTEA A XI-A – Istanbul: Dansul Pauzei	207
PARTEA A XII-A – Cairo și Giza: vibrațiile din piatră	229
PARTEA A XIII-A – Reflecția din deșert	245
PARTEA A XIV-A – Ierusalim: Manuscrisele și profesorul Elia... 	261
PARTEA A XV-A – Captura.....	277
PARTEA A XVI-A – Raga din Cetatea de Nisip.....	295
PARTEA A XVII-A – Ecouri	315
PARTEA A XVIII-A – Respirația poezilor	335
PARTEA A XIX-A – Salonic, orașul podurilor	349
PARTEA A XX-A – Cordoba, masa lumii	367
EPILOG	375

AL TREISPREZECELEA TRIB: ORIGINILE ASCUNSE ALE POPORULUI ROM

Cu toții știm povestea celor douăsprezece triburi ale lui Israel, fiii patriarhului Iacob, fiecare cu teritoriul, steagul și destinul său. Dar ceea ce puțini știu – și aproape nimeni nu are curajul să o spună cu voce tare – este că a existat o a treisprezecea tribă, ascunsă, rătăcitoare, neacceptată de istoria oficială. Este o tribă care, potrivit unor surse vechi și tradiții orale, ar putea sta la originea poporului rom (romani, „zingari”), un popor nomad, prigonit, dar purtător al unei memorii ancestrale cenzurate de secole.

1. Biblia, Saul și triburile pierdute

Tradiția biblică vorbește despre douăsprezece triburi, dar numerologia este mai complexă. Leviții nu aveau teritoriu, iar Iosif este divizat prin fiii săi, Efraim și Manase. Așadar, numărul triburilor devine flexibil, oscilând simbolic între douăsprezece și treisprezece.

Saul, primul rege al lui Israel, provenea din tribul lui Beniamin. După ce a fost detronat, urmașii săi au fost marginalizați, dacă nu chiar persecutați. Există tradiții (păstrate mai ales

în texte apocrife sau orale) care spun că o parte din această linie ar fi plecat, formând o comunitate nomadă, condusă de un „popor al stelei”, rămas credincios legăturii dintre Dumnezeu și popor, dar refuzat de autoritățile religioase oficiale.

II. Solomon, vrăjitorii și puterea pierdută

Legenda romilor include adesea numele lui Solomon. Potrivit unor povestiri vechi, Solomon ar fi avut o castă de slujitori mistici, cunoscători ai metalelor, ai sunetelor sacre și ai tainelor cântului. După moartea lui, această castă ar fi fost alungată de preoții oficiali, care se temeau de influența lor. S-au răspândit în Orient, apoi spre Anatolia, Persia, iar mai târziu spre Europa, mereu urmăriți, marginalizați, dar niciodată uitați.

III. Argumente lingvistice și simbolice

Chiar dacă limba romă are origini indo-ariene, există influențe semitice puternice, mai ales în structura narativă, oralitatea sacrală, folosirea metaforelor legate de pământul sfânt, stele, apocalipsă, curățire. Unii cercetători au identificat paralele între miturile rome și cele iudaice: tema poporului ales, exilul, încercarea constantă de purificare prin suferință.

Simbolul stelei cu șase colțuri apare adesea în diverse artefacte populare rome. Este o coincidență? Sau o memorie criptică a unei apartenențe pierdute?

IV. Mărturii oculte și documente pierdute

Mai multe surse gnostice menționează o castă de „înțelepți rătăcitori”, fiii lui Saul, care au păstrat o parte din „Arkă” (nu

fizic, ci spiritual). Ei ar fi fost protectori ai cunoștinței sacre despre numere, sunete și metale – exilați de Templu, dar păstrători ai unui altfel de Legământ.

Textele de la Qumran sugerează că ar fi existat o sectă disidentă care în secolul I a plecat din Iudeea, fără să lase urme oficiale. Unele teorii susțin că ei ar fi ajuns până în nordul Indiei, apoi s-au întors în Orientul Mijlociu, făcând punte cu grupurile care aveau să devină romi.

V. De ce se ascunde acest adevăr?

Pentru că adevărul dă putere. Dacă romii ar fi recunoscuți oficial drept urmași ai unor triburi israelite pierdute, s-ar schimba totul: statutul lor istoric, identitatea spirituală, drepturile la reparație.

De-a lungul veacurilor, elitele religioase și politice au avut tot interesul să mențină acest popor în ignoranță, dispersie și marginalitate. Interzicerea limbii, nomadismul forțat, pogromurile – toate au contribuit la „ștergerea” memoriei originare.

Unii inițiați spun că Vaticanul ar deține manuscrise medievale care leagă poporul rom de un ordin solomonic dispărut. Alții menționează pergamente gnostice și cronici persane care descriu apariția unui grup misterios, purtător de stea, cânt, magie și metal.

În 1956, un cercetător de la Institutul Oriental din Paris a pretins că a descoperit un manuscris copt, în care se vorbește despre „poporul tainic al lui Saul, care va rătăci până ce va recunoaște lumea steaua lor”. Manuscrisul a dispărut din arhivele institutului, iar cercetătorul a fost transferat brusc în Congo. O coincidență?

VI. Un popor al sângelui sacru

Ceea ce a fost disprețuit la poporul rom – iubirea de libertate, refuzul de a se supune regulilor impuse, viața de drum, muzica, arta, magia – este tocmai ceea ce făcea unică această castă pierdută: era un popor sacerdotal, dar neinstituțional, un popor al harului direct, nu al dogmei.

Poate că tocmai de aceea au fost respinși: pentru că nu au acceptat să se supună autorității religioase oficiale. Pentru că au întrupat o memorie mai veche decât Templul, un Legământ al muzicii și al libertății.

VII. Concluzie: cine vrea să creadă, să creadă

Poate că nu vom găsi niciodată un act oficial care să consacre această teorie. Dar a crede nu înseamnă a avea dovada, ci a avea urechea pregătită să audă și inima capabilă să recunoască.

Poporul rom nu este doar un popor de nomazi. Este, poate, cea mai veche memorie vie a unui Legământ care a refuzat să fie încarcerat în dogme. A treisprezecea tribă este acolo, în taină, cântând, râzând, dansând și visând sub stele.

Poate că lumea nu e încă pregătită să accepte adevărul. Dar el e acolo. Cine are ochi de văzut să vadă. Cine are urechi de auzit să asculte.

VIII. Anexă ocultă: Dansul codificat și Harta celor treisprezece stele

Conform unor surse ezoterice rare, fiecare mare familie romă poartă – fără să știe – o parte dintr-o hartă spirituală codificată: Harta celor treisprezece stele. Acest simbol ar reprezenta

vechiul drum inițiativ al tribului pierdut, iar fiecare stea este legată de o regiune a lumii unde „sunetul sacru” a fost ascuns sub forma unei tradiții muzicale.

Mai mult, dansurile tradiționale rome, transmise doar oral și prin imitare, ar ascunde în pașii lor o formă de „scriere” ritmică. Antropologi marginali (precum Erich Van Lelune, 1903–1987) au afirmat că „dansul țigănesc este de fapt un cod mnemonic antic, transmis fără cuvinte, o hartă a exodului sacru”. Notele lui au fost găsite după moarte într-un cufăr închis cu lacăt, alături de o stea de bronz cu treisprezece colțuri.

Unii bătrâni romi vorbesc, în șoaptă, despre un „Cod Solomon” pierdut, care poate fi reconstituit doar atunci când treisprezece triburi din treisprezece țări diferite se adună și cântă împreună o melodie veche numită „Daramael”. Se spune că această melodie nu a fost niciodată scrisă, dar trăiește în amintirea comună a sângelui, iar cei care o recunosc simt fiori inexplicabili și lacrimi fără motiv.

Adevăr sau legendă? Poate că nici nu mai contează. Într-o lume care își pierde memoria, cei care încă dansează, cântă și păstrează misterul devin ultimii gardieni ai unei lumi uitate.

PARTEA I

Cântecul din pragul morții

Capitolul 1

TREZIREA

Trezirea nu a fost un miracol, ci o violență.

Un hohot alb de lumină i-a sfâșiat ochii, iar un piuit constant, metalic, îl ținea agățat de viață ca o picătură pe marginea unei frunze. Respira cu greutate, ca și cum ar fi fost obligat să-și învețe din nou plămânii să facă acest lucru. Totul era alb: pereții, tavanul, cearșafurile. Până și mirosul antiseptic părea să fie o culoare.

O femeie plângea lângă el, strângându-i mâna cu disperare. Lângă ea, doi tineri îl priveau cu ochii roșii de nesomn, de parcă ar fi asistat la un spectacol imposibil: întoarcerea unui mort printre cei vii.

— Daniele... te-ai întors, a șoptit ea, cu un glas sfâșiat între bucurie și frică.

Numele îi suna familiar, dar vocea îi era străină. A încercat să zâmbească, dar mușchii nu-l ascultau. Privirea îi era încă tulbure, însă recunoștea în trăsăturile acelor aflați lângă el ceva din sângele lui. Erau ai lui, și totuși nu-i cunoștea.

Un șoc l-a străbătut. Din adâncul minții, ca o lamă de lumină, s-a ridicat imaginea unei plute fragile pe ape negre. Un copil vâslea fără să scoată vreun sunet. Un cuvânt i s-a strecurat pe buze, răgușit:

— Pandi...

Unul dintre tineri a izbucnit în plâns. Atunci, femeia i-a strâns mâna și mai tare. Dar Daniel nu era acolo. Camera de spital se dizolva, piuitul aparatului se stingea, iar el aluneca iarăși într-un alt timp.

Coma nu fusese un somn. Fusese un drum

Mergea singur printr-un deșert de nisip roșu, sub un cer violet, fără soare. În față, o poartă făcută din oase de cămilă. Trei siluete o păzeau: un șacal, un vultur și un șarpe. Erau vameșii dintre lumi.

— Arată-ne cine ești, a grăit șacalul, într-o limbă ciudată, un amestec de aramaică și sanscrită.

Daniel și-a privit mâinile goale. Nu avea nici acte, nici bani, nici trup. Doar vocea. Și atunci a cântat. Din el a izbucnit o notă pură, născută din sutele de ani de cântece care îi curgeau prin sânge. O vibrație care spunea: *Sunt fiul drumurilor. Sunt urmașul celor care au dormit sub cerul liber și le-au cântat regilor. Țara mea e sângele meu.*

Vameșii se retrăseseră. Cel cu chip de vultur și-a înclinat ciocul:

— Drumul îți este deschis.

Dincolo, îl aștepta o plută. Pandi vâslea tăcut, purtându-l peste ape negre. Pe mal, un cimitir simplu. Două morminte. SITA. COSTICĂ. Părinții lui.

Ar fi vrut să rămână acolo, să se odihnească în sfârșit. Dar o voce veche, maternă, i-a spus: *Nu acum, fiule! Încă nu ți-a venit ceasul.*

Un bărbat uriaș, scăldat în lumină, i-a întins mâna. Ochii lui erau plini de stele și de galaxii.

— Daniel, tu ești alesul. Un cântec s-a pierdut. O stea s-a stins. Caută a treisprezecea stea. Ea este cheia.

Lumina l-a izbit puternic, și atunci s-a trezit.

Înapoi în spital

Respira greu. Era Crăciunul, și coridoarele vibrau de colinde cântate stins de un cor de copii. Miros de portocale, miros de cozonac adus de rude. Doctorii vorbeau în șoaptă, repetând că memoria îi este fragmentată, că recuperarea lui va dura luni. Dar ei se înșelau.

Mintea lui nu era goală. Era plină. Nisip roșu. Vameși cu chipuri de animale. O voce din mormânt. Și misiunea: să regăsească steaua a treisprezecea.

S-a uitat la femeia de lângă el și la cei doi tineri, iar un gând i-a străbătut mintea: *Eu am murit. Dar m-am întors cu o sarcină. Nu sunt aici pentru mine, ci pentru toți ai mei.*

Flashback din copilărie

Își amintea serile de vară din cartierul romilor de la marginea Bucureștiului. Bunicul, un lăutar cu mâini noduroase, îi spunea mereu: „Noi, Daniele, nu citim istoria. Noi o cântăm. Fiecare notă tristă e o pagină nescrisă. Ține minte: când cânti, nimeni nu te mai poate umili. Muzica e steaua noastră.”

Își amintea și cum arcușul zgâria coardele, cum din lemnul vechi al viorii se ridicau sunete ce îi făceau pe vecini să tacă. Creștea printre râsete și certuri, printre bătăi și dispreț.

La școală i se spunea cu scârbă „țigan”, iar uneori pumnii colegilor erau mai convingători decât cuvintele. Învățase repede că lumea îl voia invizibil.

Dar bunicul îi pusese vioara în mână. Și atunci, pentru prima dată, a simțit că poate deveni invincibil.

Introspecție filozofică

„De ce eu?” își spuse, privind tavanul alb. „Pentru că sunt un nimeni? Pentru că port în mine o cultură disprețuită? Sau pentru că doar cel care a simțit rușinea poate înțelege setea de demnitate?”

Adevărata putere nu era nici în arme, nici în bani, nici în ziduri. Adevărata putere stătea în poveștile pe care oamenii le credeau. Dacă un popor considera că e blestemat, trăia ca un neam blestemat. Dacă începea să creadă că e ales, putea muta munții. „Dacă romii ar crede în povestea lor, în steaua lor... nimeni nu i-ar mai putea opri.”

Prima vizită misterioasă

A doua zi după trezire, când familia lipsea de lângă el, ușa salonului s-a deschis. Un bărbat străin a intrat. Purta un costum gri, avea un chip banal, iar ochii lui erau obosiți și prea atenți. A lăsat pe noptieră un ziar spaniol, deschis la o pagină cu titlul: „Granada – misterul cântecului pierdut”.

— Cine sunteți? l-a întrebat Daniel cu o voce slabă.

— Un prieten. Sau un avertisment, i-a răspuns bărbatul.

Unele cântece nu trebuie cântate.

Și apoi a dispărut.

Pe pagina de ziar, cineva trasase cu pixul un semn mic: o stea cu treisprezece colțuri.

Decizia

În seara aceea, Daniel s-a ridicat din pat, șubred, dar hotărât. Știa că doctorii îl credeau încă slab, dar voința îi era mai puternică decât carnea. Și-a luat paltonul adus de fiul său,

iar în buzunar a găsit un obiect vechi, moștenit de la bunicul lui: un talisman de bronz, rotund, cu treisprezece orificii. Îl ignorase mereu. Acum însă îl recunoștea. Era cheia.

Pentru prima oară, spitalul nu i s-a mai părut o închisoare, ci un prag. Și pragurile nu erau făcute pentru a fi păzite, ci pentru a fi trecute.

Daniel V. a pășit afară, în frigul iernii. Știa că jocul începuse. În adâncul ființei sale, o voce repeta neconținut: *Granada. Granada. Granada.*

Capitolul 2

HOTĂRÂREA

Gerul iernii l-a izbit în față ca un bici. Străzile erau aproape pustii. Putea zări doar câțiva trecători grăbiți, cu sacoșe pline de cadouri, și multe stegulețe de Crăciun. Daniel și-a strâns paltonul pe trupul încă slăbit. Fiecare pas era o luptă, dar înăuntrul lui simțea o energie stranie, ca o adrenalină care nu-l lăsa să cadă.

În buzunar, talismanul de bronz părea să pulseze. Îl simțea cald, ca o inimă vie. Fiecare colț al stelei cu treisprezece vârfuri parcă vibra în ritmul pașilor săi.

Bucureștiul nocturn

Orașul era împodobit, dar lumina îi părea falsă. În vitrine străluceau ghirlande, însă Daniel vedea doar umbre. Trecea pe lângă grupuri de oameni care cântau colinde, dar pentru urechile lui sunetele erau discordante, rupte de adevărul pe care îl simțise în vis.

Un polițist l-a privit suspicios. Îi mai lipsea doar să fie întrebat ce cauta pe stradă, în toiu noapții, abia ieșit din spital. A grăbit pasul. În colțul străzii a zărit o biserică mică, în fața căreia câțiva cerșetori își încălzeau mâinile la o cutie de tablă cu jar.

S-a apropiat instinctiv de ei. Un bătrân rom cu părul alb i-a prins privirea și i-a spus:

— Ți-ai găsit steaua, frate?

Daniel a încremenit.

— Cum ai zis?

— Steaua, măi băiete! O cauți de mult. Eu am văzut-o odată, pe cerul Andaluziei. Treisprezece colțuri. Dar de atunci, numai întuneric.

Bătrânul a răs scurt și a tușit. Apoi și-a acoperit fața cu o pătură murdară și n-a mai zis nimic.

Îndoiala

Daniel s-a așezat pe treptele bisericii, cu talismanul strâns în palmă. *Oare sunt halucinații? Oare creierul meu rănit inventează povești?* Dar vocea din deșert, imaginea părinților, pluta și copilul – toate erau prea clare. „Nu, asta e misiunea mea”, și-a spus. „Un om care a trecut prin moarte nu mai are voie să trăiască pentru jumătăți de măsură. Ori totul, ori nimic.”

Și atunci gândul i s-a îndreptat către poporul său. Romii. Cei care trăiau între rușine și nostalgie, între victimizare și revoltă. Îi văzuse cerșind pe la colțuri de stradă, îi văzuse umiliți, dar și dansând cu o demnitate nebănuită. Dacă ar fi reușit să le arate că sunt parte dintr-o poveste sacră, nu doar victime ale istoriei? Dacă ar fi putut aprinde în ei un foc?

O vizită neașteptată

Un zgomot de pași l-a făcut să-și întoarcă privirea. Pe aleea bisericii se apropia un bărbat înalt, îmbrăcat prea elegant pentru cartierul acela. Avea un palton lung și un fular vișiniu.

— Domnule V., a spus străinul, de parcă s-ar fi cunoscut. Ar trebui să vă întoarceți la spital. Noaptea nu e sigur să mergi pe străzi.

Daniel s-a ridicat încet.

— Cine ești?

Bărbatul i-a zâmbit rece.

— Un mesager. Ai primit deja primul avertisment. Unele cântece nu trebuie cântate.

— Și dacă eu vreau să le cânt?

— Atunci vei descoperi că nu doar viața ta e în pericol, ci și familia, prietenii, tot ce iubești. Frăția nu iartă.

Daniel s-a apropiat un pas de bărbatul străin.

— Și atunci de ce-mi vorbești, în loc să mă oprești?

Bărbatul a înclinat capul.

— Pentru că ești încă liber. Și pentru că uneori avertismentul e mai eficient decât violența.

A făcut stânga-mprejur și a dispărut în noapte, lăsând în urmă doar ecoul pașilor săi.

Amintirea bunicului

Daniel și-a ridicat ochii spre cer. Stelele sclipeau slab printre norii grei. Și-a amintit de serile în care bunicul îi arăta constelațiile: „Acolo, vezi? Țsta e Carul-Mare. Dar știi ce nu au habar străinii? Că între stelele lor există și steaua noastră. A treisprezecea. Nimeni nu o vede, dar ea cântă.”

Atunci râdea. Credea că sunt doar niște basme de bătrân. Acum înțelegea că de fapt bunicul îi transmisese o profeție.

Forța de a merge înainte

Și-a strâns paltonul mai bine în jurul corpului și a pornit din nou pe străzi. Picioarele îi erau grele, dar voința îl împingea

înainte. Trecuse dincolo și se întorsese. Ce mai putea să-l sperie?

La colțul străzii, o mașină neagră stătea parcată. O siluetă fumând îl urmărea din interior. A simțit un fior. Era Frăția? Poliția? Sau doar paranoia?

Nu conta. Știa că timpul lui de ezitare se terminase. Trebuia să plece din țară, să caute începutul poveștii acolo unde îi arăta harta. *Granada*.

Monolog interior

„Nu sunt academician, nu sunt savant. Sunt doar un fiu de rom, cu prea puțină școală și prea multe răni. Dar am citit, am ascultat, am trăit. Poate că tocmai asta e forța mea: știu să vorbesc pe limba celor simpli și să gândesc pe limba celor culti.

Și dacă lumea noastră are nevoie de un Indiana Jones țigăn... atunci așa voi fi. Când trebuie, filozof. Când e nevoie, luptător.”

Talismanul îi vibra în palmă, ca și cum l-ar fi aprobat.

Primul pas

Ajuns acasă, Daniel a deschis un sertar vechi. Înăuntru se aflau o mapă cu notițe, niște cărți îngălbenite și câteva ziare străine. De mulți ani aduna povești despre triburile pierdute ale Israelului, despre drumurile romilor, despre manuscrise interzise. Nimeni nu-l luase în serios. Toți râseseră de obsesia lui.

Acum însă toate piesele se legau. Vocea din lumină, talismanul, avertismentele, bătrânul cerșetor, bărbatul cu fular vișiniu. Toate arătau spre un singur punct: sudul Spaniei.

Daniel V. știa că drumul abia începea. Și că de aici înainte, fiecare pas va fi un jurământ.